

Självständigt arbete på grundnivå

Independent degree project – first cycle

Kandidatuppsats i sociologi 15 HP
Bachelor in Sociology 15 credits

En kvalitativ studie om sociala nätverkens betydelse för studenter

Ines Mahmutovic
Abdulahi Mohamed Aden

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

MITTUNIVERSITETET

Avdelningen för samhällsvetenskap

Examinator: Susanna Öhman, susanna.ohman@miun.se

Handledare: Minna Lundgren, minna.lundgren@miun.se

Författare: Ines Mahmutovic, inma1300@student.miun.se

Författare: Abdulahi Mohamed Aden, abad1300@student.miun.se

Utbildningsprogram: Risk- och krishanteringsprogrammet, 180 hp

Huvudområde: Sociologi

Termin, år: VT, 2016

Förord

Inledningsvis vill vi rikta ett stort tack till studenterna på Mittuniversitet som deltagit i undersökningen och gjort det möjligt för oss att genomföra den här studien. Vi är mycket tacksamma för att vi fått ta del av deras berättelser och insikter och utan dessa hade vi inte kunnat genomföra vår studie.

Slutligen vill vi även rikta ett tack till vår handledare Minna Lundgren som hjälp till med struktur och disposition av arbetet samt de värdefulla råd som hon gav oss under studiens gång.

Östersund, maj 2016.

Ines & Abdulahi

Sammanfattning

Denna studie undersöker hur unga studenter på Mittuniversitet som har flyttat långt hemifrån skapar sina sociala nätverk. Vi har använt oss av kvalitativ metod där vi intervjuade fem unga studenter i åldrarna 20-27 år och ställde djupare frågor kring hur de ser på sin livsstil, på vilket sätt de interagerar med andra människor i sin omgivning etc.

Resultatet tyder på att sociala nätverk ser olika ut, eftersom synen och skapandet av nätverk hos unga studenter är olika. Våra respondenter har svarat att familj och nära vänner sedan tidigare är dem som ingår i deras sociala nätverk men det har även framkommit i resultatet att kollegor, klasskamrater och bekanta är individer som inte ingår i alla våra respondenters sociala nätverk. Ungdomarnas sociala nätverk är enligt dem viktiga för då nätverken står för stöd och trygghet. Hur ofta studenterna umgås med de individerna de har i sin omgivning varierar eftersom några av de har ett ganska brett nätverk och finner intresse av att umgås och eventuellt skapa sig fler kontakter i den nya hemorten. Resterande finner mindre intresse av att skapa sig nya kontakter i den nya hemorten och ser endast familjen som en del av sitt sociala nätverk.

Nyckelord: Ungdomar; Socialt nätverk; Socialt kapital; Studenter; Tillit

Innehållsförteckning

1 Inledning och bakgrund.....	6
1.1 Problemområde & syfte.....	7
1.2 Frågeställningar	7
1.3 Avgränsning	7
2 Tidigare forskning.....	8
2.1 De sociala nätverkens betydelse för flyttning och val av ort	8
2.2 Socialt kapital hos unga människor.....	9
2.3 Sociala nätverk och psykisk hälsa	11
2.4 Sammanfattning av tidigare forskning	11
3 Teoretiskt ramverk	13
3.1 Sociala nätverk	13
3.1.1 Socialt kapital	14
3.1.2 Social interaktion, tillit och betydelsen för socialt nätverksskapande	15
3.1.3 Goffmans stigma	16
3.2 Sammanfattning av teori	17
4 Metod.....	18
4.1 Metodreflektion	18
4.2 Etiska aspekter.....	19
4.3 Urval av intervjuplats och intervjupersoner	20
4.4 Tillvägagångssätt.....	21
4.5 Transkribering och analys	22
4.6 Trovärdighet och tillförlitlighet.....	22
5 Resultat och analys.....	24
5.1 Intervjupersonernas sociala nätverk	24
5.2 Intervjupersonernas relationer och skapandet av sociala nätverk	28
5.3 Hur intervjupersonerna håller kvar sina gamla kontakter	32
5.4 Sammanfattning av resultat & analys.....	34
6 Diskussion	35
7 Förslag till framtida forskning.....	39
8 Referenser	40
9 BILAGA	42
9.1 Information till intervjupersoner	42
9.2 Intervjuguide	43

1 Inledning och bakgrund

När man som student flyttar hemifrån, långt ifrån familj och vänner är det viktigt att man skapar nya eller kompletterande sociala nätverk. Skapar man nya kontakter i staden man pluggar i och eventuellt håller kontakten med sin familj och sina vänner hemifrån blir det lättare att man får en hjälpande hand och en minskad känsla av ensamhet och på så sätt har man en större chans att klara sina studier.

Det vi undersöker i den här studien kan vi faktiskt relatera till hur vi själva kände och upplevde när vi flyttade till en helt annan stad för att studera då vi inte kände någon i den nya staden överhuvudtaget. De flesta studenter som väljer att flytta hemifrån för att studera antar vi, i början av studietiden, upplevt en känsla av ensamhet eftersom man inte har lika stort och brett sociala nätverk som hemstaden. Därför finner vi intresse att undersöka hur man skapar sina sociala nätverk.

Mycket av den tidigare forskning som har gjorts inom detta område har visat vikten på att hålla familjer, vänner, grannar och kollegor nära då det sociala nätverket ses som en sköld som skyddar mot det som kallas för social isolering so enligt forskning är farligare än både rökning, fetma och alkoholism (Carlson 2007:5). Individerna i dagens moderna samhälle håller sig borta från omvärlden och väljer att isolera sig vilket kan leda till att man förlorar tidigare stöd från andra i omgivningen. Vissa individer är vana att isolera sig från andra individer och behöver i slutändan att ta hand om sig själva eftersom deras öde vilar i deras egna händer (Carleheden 2011:25).

Det råder ingen tvekan om att begreppet sociala nätverk har olika betydelse beroende på vem man frågar. Sociala nätverk kan innebära allt från kontakter inom yrkeslivet till familj eller vänner. Men den vanligaste definitionen av socialt nätverk är att det handlar om familj- och vänskapsrelationer som vi har starka känslomässiga band till (Andresen 2002:72–73).

I denna studie kommer vi att studera sociala nätverk utifrån ett sociologiskt perspektiv. Det har forskats och skrivits mycket om sociala nätverk och hur ett glest nätverk kan påverka ens hälsa negativt. De mänskliga relationerna som vi har med varandra spelar en avgörande roll för att vi ska må bra (Andresen 2002:44). Därför har vi valt att studera hur unga individer som

har flyttat till en ny hemort för att studera skapar sina kontakter och eventuellt hur de håller kvar gamla kontakter.

1.1 Problemområde & syfte

Syftet med denna uppsats är att öka kunskapen om hur unga individer som har flyttat långt hemifrån skapar nya kontakter och hur de behåller kvar sina gamla kontakter.

Förhoppningsvis skall den här studien hjälpa dem som jobbar med studenthälsan i skolorna.

1.2 Frågeställningar

- Hur ser intervjupersonernas sociala nätverk ut?
- Hur skapar intervjupersonerna sina sociala nätverk?
- Hur håller intervjupersonerna kvar sina gamla kontakter?

1.3 Avgränsning

Studien är begränsad till ungdomar som har flyttat till en ny hemort för att studera.

Motiveringen till varför vi valde att begränsa studien till unga studenter är för att vi själva är ungdomar och finner därför intresse av att undersöka hur man skapar sociala nätverk när man flyttat till en ny hemort.

2 Tidigare forskning

När vi sökte efter tidigare forskning om vårt uppsatsämne använde vi olika databaser som sociological abstracts och socialmedicinsk tidskrift. De sökord som vi använt oss av på engelska är: Youths', social capital, students och social network. De sökord vi har sökt på svenska är: socialt nätverk, ungdomar och socialt kapital.

Vi har hittat många vetenskapliga artiklar om ämnet men den del av den tidigare forskning som vi bedömde var relevant grundar sig på tre olika forskningsstudier som handlar om socialt nätverk och socialt kapital. De var relevanta då de beskriver de sociala nätverkens betydelse för flyttning, hur socialt kapital ser ut hos ungdomar samt hur sociala nätverk påverkar hälsan.

2.1 De sociala nätverkens betydelse för flyttning och val av ort

Stjernström m.fl. (1998) analyserar de sociala nätverkens betydelse för individer som flyttar från en ort till en annan. Människor kommer ifrån olika födelseorter vilket innebär att deras sociala kontakter varierar beroende på vilken ort man är uppväxt i. Platsen man kommer ifrån innehåller kopplingar i form av sociala kontakter, besök etc. Antingen har man flyttat med sina föräldrar, eller så har man hunnit med någon kortare utbildnings- eller arbetssejour på annan plats och därefter återvänt hem. Studien förklarar varför ungdomar flyttar hemifrån samt att sociala kontakter är viktiga och att man därför måste se till att resa hem och besöka släkten.

Om man flyttar till en annan stad och saknar sociala kontakter behöver det inte nödvändigtvis betraktas som något negativt. Ungdomar som flyttar hemifrån lämnar det trygga nätverket för att skapa sitt eget sociala sammanhang. Föräldrarna förblir ändå viktiga i det sociala nätverket. Vissa ungdomar flyttar långt bort och söker sig till kommuner där någon form av social förankring saknas för att de ungdomarna är i behov av att bryta sig loss från föräldranätverket. En annan orsak kan även vara utbildning och yrkeskarriär som får ungdomarna att flytta (Stjernström 1998:114–115).

Relationen mellan den nya hemorten och uppväxtorten ger en indikation om betydelsen för sociala nätverken. Nära släkt anses vara mest betydelsefull i ens sociala nätverk men vänner och bekanta är också en del av ens sociala umgänge. Vänner och bekanta har en stor betydelse för flyttningsriktning. Att flytta till stora kommuner är det vanligaste. Detta på grund av massan och storlekens betydelse för mänsklig interaktion. Ju fler invånare i en kommun desto större sannolikhet för individer att känna någon. I en stor kommun har man ofta någon form av social kontakt. Detta visar i denna forskning att de som blivit tillfrågade om de kan tänka sig flytta hem igen är endast 30-40% som svarade ja (Stjernström 1998:94-95).

Anledningen till att individer flyttar till en ny hemort kan vara på grund av ungdomlig nyfikenhet då ungdomar söker sig till destinationer där man har sociala kontakter. Den socialt välbekanta platsen är alltså viktig för människor. En stor del av vår individuella trygghet står att finna i det gemensamma livet med andra människor (Stjernström 1998:96-97).

Det ungdomarna inte får glömma, som är viktigt, är att alltid försöka besöka släkten och det har visat sig att besök hos släkt och vänner är en viktig anledning till att man reser hem igen. Men de som har valt att knappt resa hem och besöka släkten är de som tillhör den så kallade "stannar gruppen". Orsaken brukar vara att avståndet är för långt. Rimligen förstärks de sociala bindningarna till den nya staden med tiden (Stjernström 1998:114-115).

Den sociala förankringen är även tidsberoende. Ju längre tids bortovaro desto större är sannolikheten för att det sociala nätverket blir mindre och sociala kontakter försvinner (Stjernström 1998:118).

2.2 Socialt kapital hos unga människor

Morgan m.fl. (2012) har skrivit en artikel om hur socialt kapital påverkar unga individers hälsa. De skriver att man måste ta hänsyn till unga individers nätverk, att samhällen innefattar andra arenor än vuxna individers, eftersom sociala nätverk ger olika former av socialt stöd som hjälper ungdomarna att hantera nya situationer (Morgan & Haglund 2012:384-385).

Morgan m.fl. (2012:379-380) beskriver att socialt kapital handlar om interaktionen/gemenskapen man har till varandra i samhället. Begreppet socialt kapital hjälper oss att formulera sambanden mellan hälsa och dess mångfald av orsaksfaktorer. Att investera i

socialt kapital och relaterade konstruktioner tidigt i livet desto bättre. Alltså ju mer positiva effekter unga individer får uppleva i sina familjer, med sina vänner, i skolan och i närsamhället desto bättre. Ju mer man ger unga individer möjligheter att kunna uppleva positiva effekter av olika skyddande faktorer (socialt stöd, religiösa nätverk och närsamhälle) som motverkar negativa riskfaktorer (dålig hälsa), desto större sannolikhet blir det att de behåller sin hälsa och sitt välbefinnande under utvecklingsperioder senare i livet.

För att få mer förståelse och en större inblick i individuella och kollektiva idéer om socialt kapital är det viktigt att känna till det Morgan kallar för "sammanbindande, överbyggande och sammanlänkande" socialt kapital. En rad olika sociala miljöer är betydelsefulla för unga individers hälsoutveckling. De sociala arenorna för de unga skiljer sig från de vuxna. T.ex. så är lokalsamhället mindre betydelsefullt för unga än skolan och hemmet (Morgan & Haglund 2012:383).

Sammanbindande socialt kapital karakteriseras av internt tätt knutna band i grupper. Familjer eller att man tillhör i en grupp med liknande intressen i samhället. Positiv vänskap kan främja möjligheter till utveckling av sociala kompetenser, ge socialt stöd och hjälpa unga individer att hantera nya situationer och stressande livserfarenheter. Överbyggande socialt kapital är mindre starka band. Dessa är mer utåtriktade mellan och tvärs över grupper, vänner och affärer. Svaga band är också betydelsefulla eftersom de kan öppna upp en mängd information, ge tillgång till tjänster och andra resurser. Medan starkt bundna nätverk tenderar att vara inåtvända och i vissa fall ge skadliga effekter såsom dålig hälsa, stress och svårigheter under kriser senare i livet. Den tredje typen av socialt kapital är det sammanlänkande och lyfter fram sociala relationer som fogar samman människor i lokalsamhällen och institutioner. Olika positioner inom tydliga maktstrukturer (Morgan & Haglund 2012:385–387).

Socialt kapital ger alltså möjligheter för unga individer att ses som aktiva sociala varelser som är med och formar strukturer och processer. Om man som barn och ung får ökad delaktighet i sociala nätverk kan det medföra en större förmåga och villighet att bli aktiva medborgare i samhället i framtiden. Ju mer möjligheter unga får av att få erfarenheter av olika positiva effekter av hälsoresurser desto troligare att de undviker riskbeteenden, hamnar i svårigheter och får en positiv utveckling. Socialt kapital skyddar unga individers hälsa (Morgan & Haglund 2012:387–389).

2.3 Sociala nätverk och psykisk hälsa

Statens folkhälsoinstitut (2007) har publicerat en rapport om socialt kapital och psykisk hälsa. Den svenska folkhälsopolitikens mål är att skapa samhällseliga förutsättningar för en god hälsa hos hela befolkningen. För att uppnå ett sådant mål krävs att människor känner delaktighet i den sociala omgivningen. Den här rapporten kartlägger hur den självrapporterade psykiska ohälsan varierar mellan olika grupper i samhället.

Enligt Carlson (2007:5) har sociala nätverk stor betydelse för individens fysiska och psykiska hälsa. Människors sociala nätverk varierar från person till person men de består oftast av familj, vänner och bekanta. Relationerna ger en större trygghet eftersom individen har bekanta att anförtro sig till eller att be om hjälp när han eller hon hamnar i svårigheter. Att känna sig delaktig i samhället genom bland annat föreningsliv, studiecirklar och kulturutnyttjande är något som är bra för individen. Individer utan sociala och samhällseliga band löper större risk för att dö i förtid än de med sociala kontakter. Människor som har både låg social delaktighet och låg tillit till andra människor löper en påtaglig högre risk för psykisk ohälsa jämfört med de som har en hög delaktighet och litar på andra.

Det har fokuserats på hur mäns och kvinnors psykiska hälsa skiljer sig åt. Resultatet tyder på att det psykiska välbefinnandet är bäst bland Sverigefödda, där 14 procent av männen och 20 procent av kvinnorna rapporterar nedsatt psykiskt välbefinnande. Därefter kommer personer födda i övriga delar av Europa. Om man inte har ett socialt kapital kan det leda till ett nedsatt psykiskt välbefinnande. Ser vi i stället till skillnader i människors ursprung ser vi att utomeuropeiska individer utan socialt kapital löper störst risk för nedsatt psykiskt välbefinnande jämfört med Sverigefödda (Carlson 2007:9–17).

2.4 Sammanfattning av tidigare forskning

Sammanfattningsvis kan vi säga att de sociala kontakterna med andra individer utgör en väsentlig del i våra liv. Med detta menar vi att individer utan ett socialt sammanhang saknar förankring i samhället. Människor är beroende av sociala kontakter och i vissa åldrar är människornas behov av kontakter med andra människor livsavgörande.

Sociala kontakter består inte bara av familj och släktrationer utan också av kontakter med andra människor där släktanknytning saknas såsom bekanta och arbetskamrater/ klasskamrater som man inte har lika stark relation till. Socialt kapital ger möjligheter för unga individer att ses som aktiva sociala varelser som är med och formar strukturer och processer i livet. Ökad delaktighet som unga kan medföra större förmåga och villighet att bli aktiva medborgare i framtiden och hantera svåra situationer som kan uppstå i livet.

Det är även så att socialt stöd i kombination med delaktighet i samhället, är kopplad till psykisk hälsa bland samtliga studerade befolkningsgrupper i studierna (män och kvinnor, unga och gamla, Sverigefödda och utlandsfödda). Att inte ha ett socialt kapital kan leda till ett nedsatt psykiskt välbefinnande.

3 Teoretiskt ramverk

Vi utgår huvudsakligen från teorier om sociala nätverk och kompletterar dessa med andra teorier för att kunna få en större förståelse för ungdomars nätverksskapande.

3.1 Sociala nätverk

Sociala nätverk är viktiga och spelar en avgörande roll för att vi ska må bra. Individer som ingår i människors sociala nätverk är de som man oftast vänder sig till när man är i behov av stöd eller en axel att gråta mot (Putnam 2001:19). Det är oerhört viktigt att man har sociala nätverk och band till andra individer i samhället eftersom dessa ses som värdefulla nätverk och skyddsnät (Kadushin 2012:6-7). De sociala nätverken man har kan hjälpa en med allt från att hitta jobb, rekommendera bästa restaurangen till att ge individen en hjälpande hand vid behov (Ibid:6-7ff).

Social nätverksteori handlar om att se individen i förhållande till den grupp han eller hon tillhör. Man förenas i sociala relationer genom att ha en direkt kontakt med varandra. Relationer man har med andra individer kan se olika ut. Det kan vara olika funktioner i de nätverk man ingår i. Inom det sociala nätverket sker en socialiseringsprocess där det råder normer, åsikter och regler i den grupp man tillhör. Kontakter är något positivt och känslomässigt för individen då relationerna är ömsesidiga (Klebeck & Ogden, 2003:62).

Klebeck & Ogden (2003) menar att det finns två typer av nätverk: primära och sekundära. Till det primära nätverket hör föräldrar, syskon, släkt, vänner och grannar. I det sekundära nätverket ingår individer som man ser som professionella relationer. Nätverken påverkar förutsättningarna att klara av belastningar och påverkar därmed individernas tillvaro. Dessa nätverk kan både vara bra och dåliga och med detta menas att man med ett bra nätverk känner att man får känslomässigt stöd, information och praktisk hjälp som ger en positiv effekt på hälsan och förmågan att klara av svåra påfrestningar. Att leva i ett dåligt socialt nätverk innebär däremot att man är i behov av trygghet, bekräftelse och kärlek eftersom man inte får detta från de relationer man redan har.

Putnam (2001) hänvisar till Fischer som har studerat vänskapsförhållande och menar att en enskild individ som har goda förbindelser i ett samhälle där det råder svaga sociala band inte

är lika produktiv som en individ med goda förbindelser i ett samhälle med starka sociala band. Det är väldigt viktigt att det råder en ömsesidighet och respekt mellan de som ingår i samma sociala nätverk för annars uteblir de sociala förbindelserna som man har tillvarandra (Putnam 2001:20).

3.1.1 Socialt kapital

Ett begrepp som spelar avgörande roll för att sociala nätverk skall kunna skapas är socialt kapital som har haft en viktig och central betydelse de senaste åren inom diskussionen om de viktigaste bestämningsfaktorerna för folkhälsan. Befolkningsgrupper i socialt kapital ligger till grunden för hälsan. Det som påverkar hälsan är ojämlikheten som existerar mellan olika befolkningsgrupper i vårt samhälle. Den viktigaste diskussionen inom detta ämne är att man vill analysera vad som är orsaken till att ohälsa uppstår. Detta utgörs av sociala och psykologiska faktorer vilket har lett till ett ökande intresse för den sociala miljön och hälsan (Eriksson 2001:17–18).

Giddens menar att socialt kapital spelar en avgörande roll i våra liv eftersom en av anledningarna till att individer socialiserar sig med andra individer är för att skapa kontakter och därmed blir det lättare att öka sitt inflytande över sin omgivning. Putnam har gjort en rad olika studier av socialt kapital i USA och lyfter fram två olika typer av socialt kapital. Den ena typen handlar om att socialt kapital förenar människor över sociala klyftor dvs. förmågan att ena människor som t.ex. att alla ska ha lika medborgerliga rättigheter. Den andra typen av socialt kapital handlar om det Putnam kallar för “bindande socialt kapital” och går ut på att man förstärker homogena grupper och även exkluderande identiteter som till exempel social klubbar och etniska organisationer (Giddens 2007:515).

Om man gör saker tillsammans innebär det att man samtidigt socialiserar sig med andra, medan en minskad interaktion med andra individer orsakar att man förlorar en del av det här sociala kapitalet (Giddens 2007:516). Detta betyder att sociala relationer med andra är viktiga så att det sociala kapitalet inte minskar. Individer får alltså resurser från det här sociala kapitalet, sociala relationer och detta gynnar både den enskilde individen och samhället i stort. Om det råder tillit mellan de som ingår i det sociala nätverket kommer det även bli lättare att individernas sociala kapital ökar.

Socialt kapital på individuell nivå som ger tillgång till socialt stöd, socialt inflytande, socialt deltagande och materiella tillgångar påverkar hälsan genom psykosociala, beteendemässiga och fysiologiska faktorer. Socialt stöd kan reducera stress och skyddar mot negativa effekter av stress. Dessutom ger socialt deltagande möjlighet att lära sig nya förmågor som ökar självkänslan och ger människan en livsmening som leder till en positiv inverkan på hälsan (Eriksson 2012:338–339).

3.1.2 Social interaktion, tillit och betydelsen för socialt nätverksskapande

Carleheden (2011:124) diskuterar social interaktion och menar att interaktion betyder samverkan, samspel eller ömsesidig påverkan och att det innebär möten mellan individer och grupper av individer. Dessa relationer beskrivs och definieras som något positivt eftersom de bidrar till frivillighet, känslor och frihet som är viktigt för livskvalitet. Det är individer tillsammans som utgör samhället. Samhället finns mellan individerna, i deras relationer med varandra och i hur beroende de är av varandra.

Relationer behöver inte bara bygga på kärlek, vänskap och respekt och inte heller på individernas ömsesidiga känslor för varandra utan det kan vara ett utbyte av varor eller tjänster och kan bygga på tvång och våld. Individer vet ibland inte om de ingår i ett nätverk eller i en relation eftersom de tror att nätverk endast bygger på kärlek och vänskap. Det kan även bygga på tvång såsom arbete mm. En individ kan se den andra som vän medan den andre bara ser den som en arbetskamrat. Hur det än är så ingår man trots allt i en relation (Carleheden, m.fl. 2011:126). Relationer behöver inte endast bygga på kärlek utan det kan handla om en granne som man oftast träffar på eller kassabiträde som du oftast träffar i affären.

Individer kan inte veta hur länge arbetskamrater, vänner eller en partner finns kvar. Det kan vara svårt att veta om relationer pågår i månader eller år och man kan aldrig vara säker på om individer kommer tillbaka till en. För att man skall kunna kalla det för relation behöver man vara säker på att man kommer att träffa dessa individer igen och först då talar man om en pågående relation. Detta är något individer behöver för att må bra. Sociala nätverk samt pågående relationer behöver inte endast betyda närkontakt och pågående kontakt mellan individerna utan även det vi i vår uppsats pratar om socialt kapital, med andra ord grannskap där man menar att starka känslor inte behövs för att det skall bildas socialt nätverk utan det

kan vara relationer som upprepas gång på gång. Ett bra exempel är då man oftast ser och hälsar på sina grannar gång på gång (Carleheden m.fl. 2011:127).

Relationer beskrivs och definieras som något positivt eftersom dem bidrar till frivillighet, känslor och frihet. Vänskapsrelationer är viktigt för levnadsvillkor och för att det skall kunna kallas för ett socialt nätverk behövs relationer i samhället och tillit till andra individer (Carleheden m.fl. 2011:126).

3.1.3 Goffmans stigma

Då individer delar in sig i olika befolkningsgrupper och i olika kategorier är det viktigt att förstå att det finns olika typer av "stigma". Den vi är mest intresserade över i denna studie är den typen som förklarar den personliga karaktären som kan uppfattas som viljesvaghet. Exempel på denna typ är stela trosföreställningar eller bristande hederlighet. Individerna blir i detta fall tvungna att ansluta sig till grupper i samhället med samma egenskaper utifrån vederbörandes förflutna som t.ex. mental ohälsa eller psykiska rubbningar, arbetslöshet och radikalt politiskt uppträdande (Goffman 2014:12).

Att bli socialt isolerad kan innebära problem för den drabbade individen eftersom man blir av med den hälsosamma stimulansen som den dagliga sociala närvaron med andra individer ger. Social isolering leder till att sociala nätverk, sociala relationer och vikten av att ha individer i sin omgivning som stöttar uteblir. Detta kan i sin tur medföra allvarliga sjukdomar som bland annat misstänksamhet, förvirring och depression (Goffman 2014:20–21).

Om man inte rättar sig efter de normer och värderingar som råder i den kategorin man är medlem i så anses man som en avvikare. Vidare menar Goffman att det finns individer som beslutsamt vänder sig bort från den sociala möjligheten till social rörlighet som nämligen står öppen för dem (Goffman 2014:152–154).

Alla typer av inomgruppsliga avvikare (att man överträder från gruppens regler och normer), sociala avvikare, de som ingår i minoritetsgrupper men även de som ingår i lägre samhällsklasser kommer i slutändan att känna sig stigmatiserade eftersom de inte är säkra på det mottagandet som väntar dem. Många känner att de inte blir socialt accepterade (Goffman 2014:157–158).

3.2 Sammanfattning av teori

Sociala nätverk är studiens huvudteori som skall beskriva studiens syfte om hur intervjupersonernas nätverk ser ut och hur de söker sig till dem. Men vi berör även andra teoribegrepp för att kunna besvara våra frågeställningar då sociala nätverk är ett brett forskningsområde och därför tycker vi att det är viktigt att ha flera teoribegrepp såsom interaktion och tillit för att kunna beskriva ungdomarnas tillit och interaktion till varandra.

Socialt kapital underlättar för oss att förstå vikten av att ha relationer till andra individer i samhället och spelar en avgörande roll för att sociala nätverk skall kunna skapas. Det är viktigt att det råder en ömsesidig relation mellan de som ingår i människors sociala nätverk.

Orsakerna till att stigma uppstår kan vara att man, som person, inte passar in i någon grupp eller att man avviker ifrån att vara med andra människor.

Teorierna går in i varandra och skall hjälpa oss att analysera vår empiri. Med hjälp av teorin om socialt nätverk och de andra begreppen som vi har i den här studien hoppas vi kunna belysa de resurser som man får genom dessa sociala nätverk.

4 Metod

För att kunna besvara studiens syfte behöver vi ställa frågor till den grupp vi fokuserar på, alltså unga människor som flyttat till en ny ort för att studera. Vi har ställt djupare frågor kring hur ungdomarna ser på sin livsstil, på vilket sätt de interagerar med andra människor i sin omgivning etc. Vi ställer bland annat frågor om hur de skapar sina sociala nätverk och hur man håller kvar sina gamla kontakter.

Vi har använt oss av kvalitativ metod. En semistrukturerad intervju där man söker beskrivning om individernas levda livsvärld utifrån egna tolkningar. Vi strävade efter att få intervjupersonernas synpunkter om deras livsstil och på vilket sätt de skapar sitt sociala nätverk (Bryman 2002:127) och ställde därför öppna intervjufrågor där intervjupersonen inbjöds att berätta om sin livsstil.

4.1 Metodreflektion

Ahrne och Svensson (2015:32) menar att intervjuer på många sätt är ett viktigt verktyg som underlättar för att på kort tid få höra flera olika individers reflektioner och uppfattning om ett samhällsfenomen ur deras synvinkel.

Ahrne och Svensson menar (2011:56–57) att fördelen med kvalitativa intervjuer är att man som intervjuare har möjlighet att flera gånger kunna gå tillbaka i analysen och lyssna på intervjun för att få bättre förståelse och bättre resultat. Ännu en fördel med kvalitativa intervjuer är att de går relativt snabbt att genomföra. Den kvalitativa metoden har underlättat för oss att gå djupare in på intervjupersonernas livsberättelse och få en bredare förståelse av det intervjupersonerna säger om deras sociala nätverk. Vi har lättare kunnat gå tillbaka till analysen flera gånger för att få ett bättre resultat.

Nackdelen är att man inte kan ta för givet att människor handlar på det sättet de säger att de gör i intervjun och att intervjun även kan bli en arena då intervjupersonen kan ta tillfället i akt att försöka imponera på den som intervjuar. Detta gäller för alla metoder som innebär att man ställer frågor till människor. Man får ett resultat men man kan aldrig vara säker på att allt intervjupersonen säger stämmer (Ibid:56-57ff). Det vi kan utgå ifrån är vad

intervjupersonerna säger under vårt möte under de förutsättningar som vi beskriver i detta metodavsnitt.

4.2 Etiska aspekter

Som intervjuare finns det en rad olika etiska principer som man ska förhålla sig till när man vill genomföra en kvalitativ intervju. Det handlar om att informera vad undersökningen går ut på och det gäller även att informera om att det är enbart forskaren som har tillgång till materialet och ingen annan. En annan viktig princip är att lova anonymitet, att deltagandet är absolut frivilligt och att intervjupersonen när som helst kan välja att avbryta sin medverkan (Kvale & Brinkmann 2009: 107-109). Vi har tagit hänsyn till dessa aspekter då vi i tidigt skede innan intervjuerna talade om för våra intervjupersoner att de förblir dolda samt att vi är de enda som kommer ha tillgång till materialet och ingen annan.

Sedan är det också viktigt att man som intervjuare eftersträvar en god distans mellan intervjuaren och respondenten för att undvika ett missvisande resultat (Kvale & Brinkmann 2009:111–112). Intervjun utfördes i en liten sal där vi satt framför intervjupersonerna för att höra bättre. Vi valde även att ha en god kontakt med intervjupersonerna genom att vara vänliga då vi välkomnade dem och presenterade syftet med intervjun ytterligare. Vi ville få de att känna sig bekväma.

Under intervjutiden spelade vi in intervjun bara för att undvika missförstånd i analysen men även för att underlätta för oss att transkribera och analysera materialet. Under transkriberingen valde vi att utesluta viss information och kommer endast att skriva ut intervjupersonernas historia och värderingar. Varför vi utesluter viss information är på grund av känsliga fall. Det kan vara lämpligt att dölja intervjupersonernas identitet. När intervjupersonerna pratar kan det förekomma att andra individer nämns i berättelsen som kan vara lätta att känna till. Vissa intervjupersoner kan bli chockerande när de läser en intervju om sig själva. Detta kan medföra att forskare får aggressiva svar ifrån intervjupersonerna som blivit sårade och därför valde vi att utesluta viss information (Kvale & Brinkmann 2014:228). I resultatdelen presenterar vi våra intervjupersoner som intervjuperson A, B, C, D och E. I vissa delar i vårt resultatkapitel har vi valt att inte presentera svar från alla intervjupersoner då vi anser att svaren från

respondenterna går mycket in i varandra och därför har vi valt att presentera svar vi ansåg skulle bidra till ett bredare resultat.

4.3 Urval av intervjuplats och intervjupersoner

Vi hade en tydligt avgränsad urvalsgrupp från början vilket underlättade för oss att hitta våra intervjupersoner. Vi har endast intervjuat unga studenter som var mellan 20-27 då våra intervjupersoner var i den åldern. Sammanlagt har vi intervjuat fem intervjupersoner. Intervjupersonerna har flyttat till en ny ort för att studera och därför valde vi just dessa personer då studien går ut på att hur skapa nya kontakter i den nya hemorten.

Urvalet av våra intervjupersoner har skett genom att vi sände ut ett meddelande till samtliga studenter på Mittuniversitet där vi beskrev syftet med undersökningen, att vi endast ville ta kontakt med personer som flyttat hemifrån samt frågade om det fanns personer som var intresserade av att ställa upp. Intervjupersonerna som valdes var de som visade intresset genom att svara på meddelandet att de flyttat hemifrån och att de är intresserade.

I denna studie har vi använt oss av två olika typer av urval där det ena kallas för tillgänglighetsurval och innebär att man väljer intervjupersoner som är nära till hands dvs. att vi valde de intervjupersoner som fanns tillgängliga (Kvale och Brinkman, 2009:130). Denscombe (2016: 264-265) menar att forskaren måste överväga möjligheten att få kontakt med de eventuella intervjuobjekten eftersom det är slöseri med tid att forskare ägnar sig åt att genomföra intervjuer om man inte tror att det är möjligt att nå de nödvändiga individerna. Eftersom våra respondenter endast var studenter var vi därför tvungna att hitta en lucka i både parternas kalender så att vi kunde genomföra intervjuerna på ett smidigt sätt.

Det andra urvalet som vi har använt är ett snöbollsurval vilket innebär att man väljer person/personer som man vet att han/hon har erfarenhet av ämnet man undersöker (Ahrne & Svensson, 2011:43). Orsaken till att vi valde den här typen av urval är för att vi upplever att de intervjupersoner som ingår i vår studie har någon typ av erfarenhet av att flytta ifrån en stad till en annan då vi tror att många studenter kommer ifrån en annan ort.

Vårt ämne kan verka känsligt då många individer kanske inte vill säga sanningen om deras

sociala nätverk och därför var vi tvungna att ha intervjun på en plats där intervjupersonerna känner sig trygga och där de kan tala sanning. Det vi märkte när vi fick svar ifrån personer som ville vara med i studien var att vi kände två av dem. Detta kan ha påverkat resultatet då vi tror att de personer vi känner döljer viss information. Ahrne & Svensson (2011:45) säger att om man har en intervju på en arbetsplats kan det medföra att personerna uttrycker andra saker om sig själv eftersom hemmaplan kan väcka starka känslor och får intervjupersonerna att inte våga vara ärlig. I vårt fall tolkar vi Kvale och Brinkmanns ”arbetsplats” som studentmiljö (skolan) och därför har vi valt att ha våra intervjuer på skolan. I andra offentliga platser kan det förekomma störningar såsom buller som kan orsaka svårigheter av att höra vad respondenten säger. Att vi genomförde våra intervjuer på skolan innebar en trygghet för intervjupersonerna eftersom studenter oftast befinner sig i skolan under sina vardagar och därför väcker inte detta lika starka känslor som på hemmaplan.

4.4 Tillvägagångssätt

Det som är viktigt när man använder sig av en kvalitativ metod är det viktigt förbereda sig så mycket som möjligt inför en intervju. Intervjuer kan planeras noggrant men det som är viktigt att tänka på är att det kan hända att intervjupersoner känner sig otrygga att prata under intervjun (Ahrne & Svensson 2011: 46-47). Det vi gjorde var att vi såg till att intervjupersonerna förstod syftet med vår undersökning innan de fick tacka ja till undersökningen. Vi valde att sända ut ett meddelande där vi beskrev syftet med studien eftersom vi ville att intervjupersonerna inför mötet skulle ha en förförståelse om syftet med intervjun samt veta att deras identitet förblir anonym.

Ahrne & Svensson (2011) menar att det som är viktigaste under en intervju är att skapa en god kontakt med intervjupersonen dvs. att man lyssnar uppmärksamt genom att visa intresse, visa respekt och ha förståelse för vad intervjupersonen säger (Ahrne & Svensson 2011: 46-47). Vi valde därför att lyssna, visa respekt och ha förståelse för vad intervjupersonen sa under hela intervjun. I början av intervjun informerade ännu en gång syftet med studien samt talade om för intervjupersonen att han eller hon förblir anonym. I slutet av varje intervju frågade vi intervjupersonerna om det kändes bra med intervjun, hur personen upplevde intervjun och om personen hade ytterligare kommentarer.

4.5 Transkribering och analys

Som forskare finns det en rad tekniska aspekter vid kvalitativ studie. Med detta menar vi att det finns olika sätt att spela in och skriva ut intervjumaterialet. Inspelningsfunktion är ett effektivt sätt eftersom det går att behålla inspelningen hur länge som helst och göra det lättare för forskaren att fundera över vad det är man vill skriva ut (Ahrne & Svensson 2011: 52). Vi valde därför att spela in våra intervjuer samt förde anteckningar under intervjun för att på ett smidigt sätt kunna skriva ut intervjumaterialet. Efter inspelningen av intervjun var vårt nästa steg att transkribera intervjun i sin helhet vilket gjorde att vi fick fram intervjupersonens berättelse.

Efter att vi transkriberat färdigt vårt material gick vi igenom den tillsammans och förde en diskussion som handlade om hur vi skulle analysera vårt resultat. Vi fann många citat som var väldigt användbara för att besvara studiens frågeställning. Vår tidigare forskning och teori har även gjort det lättare för oss att analysera materialet.

Under analysen av resultaten har vi använt oss av det Kvale & Brinkmann kallar för meningskoncentrering vilket innebär att man pressar samman respondenternas eget yttrande till kortare formuleringar (Kvale & Brinkmann 2009: 221). Eftersom några av studiens respondenter gett långa djupa svar var vi tvungna att omvandla det till kortare formuleringar. Detta innebär att man analyserar omfattande intervjuer genom att leta efter naturliga meningsenheter som vi sedan utvecklade med hjälp av tolkningar och teoretiska analyser.

4.6 Trovärdighet och tillförlitlighet

Trovärdighet är speciellt viktigt för kvalitativ forskning. Läsaren skall tro på det han eller hon läser i en artikel eller uppsats. Forskningen måste vara trovärdig. Man skall ha tro och förtroende för forskningen. När man skriver en studie skall man inte gissa sig fram eller ha spekulationer utan det gäller att forskaren måste se till att det inte uppstår några systematiska fel i insamlandet och tolkningen av det empiriska materialet. Man skall försöka lyckas att övertyga läsarna att resultaten är trovärdig och att man har lyckats med sitt projekt (Ahrne & Svensson 2011: 27.28). I denna studie har inga gissningar eller spekulationer används utan vi har använt oss av tidigare forskning och teorier som är godkända för att analysera vårt

resultat. Vårt resultat bygger inte heller på några gissningar utan vi har endast använt oss av det intervjupersonerna har sagt under intervjun och därefter analyserat utifrån våra teorier. Tillförlitlighet i en studie handlar om att resultatet kan vara tillförlitligt om forskningen utförts efter de regler som finns, hur pass godkänd den blir i andras ögon samt om intervjupersonerna har fått ta del av sitt eget bidrag till studien. Med regler menar vi fyra delkriterier som består av tillförlitlighet som är en motsvarighet till intern validitet, överförbarhet som svarar mot extern validitet, pålitlighet som skall visa att studien är pålitlig/sann och en möjlighet att styrka objektiviteten (Bryman 2002: 258). Vår studie har utgått utifrån reglerna då vi använt oss av sann vetenskap (tidigare forskning och teori) och intervjupersonernas egen beskrivning om ämnet och därför tolkar vi studiens tillförlitlighet som god.

5 Resultat och analys

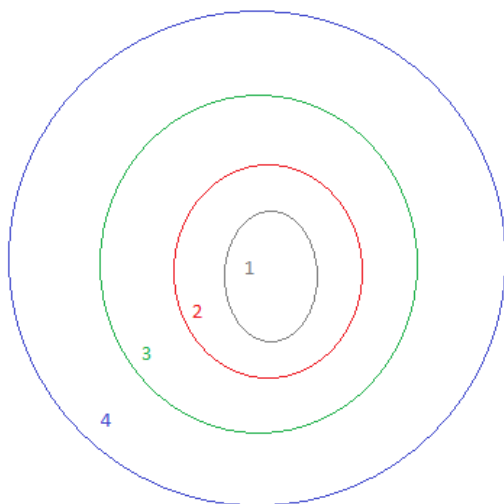
Intervjuanalysen presenteras nedan i tre teman som beskriver intervjumaterialet. Vi presenterar vilka personer som enligt intervjupersonerna ingår i deras sociala nätverk, hur de skapar sina sociala nätverk när de har flyttat samt hur intervjupersonerna beskriver hur de håller kvar sina gamla kontakter och inte låter de försvinna då man ibland har en tuff period i skolan. Vi analyserar samtidigt empirin i relation till teori och tidigare forskning.

5.1 Intervjupersonernas sociala nätverk

Intervjupersonerna ser olika på vilka som ingår i deras sociala nätverk då alla våra respondenter har svarat att familj och nära vänner är det starkaste bandet och ingår i deras sociala nätverk men det har även framkommit i resultatet att kollegor, klasskamrater och bekanta är personer som inte ingår i alla våra respondenters sociala nätverk. Vi skall med hjälp av figurer presentera intervjupersonernas sociala nätverk. Vi har valt att inte presentera alla intervjupersoner då deras svar såg likadana ut.

Intervjuperson A beskriver socialt nätverk på följande vis:

“Alla personer man har runt omkring sig. Skyddsnet, all nät man har. Inte alla människor. Kollegor osv familj”

(Figur 1 som illustrerar hur respondent A:s sociala nätverk ser ut)

1. Inre krets (kärnan): Familj & pojkvän
2. Yttre krets: Nära vänner
3. Ytterligare krets: Här ingår jobbkollegor & klasskamrater
4. Ännu en krets: Bekanta

Vi tolkar citatet och figuren som att sociala nätverk betyder mycket för individen eftersom de ses som ett skyddsnät. I respondentens inre krets (1) är det familjen och pojkvannen som är kärnan i nätverket. I yttre kretsen (2) kommer nära vänner samt jobbkollegor och klasskamrater i den ytterligare kretsen (3). Putnam (2001:304) menar att om man ingår i ett socialt nätverk innebär det att man får ett socialt kapital som underlättar för individer att uppnå sina mål och få det stöd de behöver från bekanta och inte bara familj och nära vänner. Detta innebär att om man har dålig kontakt med andra individer i samhället kan det leda till att skyddsnätet uteblir.

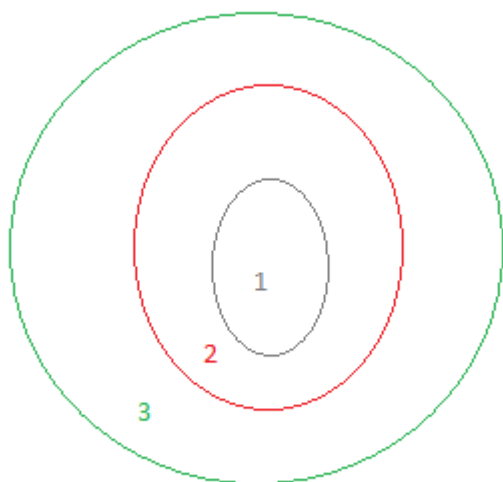
En annan respondents förklaring om sociala nätverk:

“Socialt nätverk för mig som ändå har valt ut mitt nätverk, då talar jag om min vänskrets och så. Det betyder vem jag är, mitt sociala nätverk har dels format mig och är en del som jag själv har valt. Ett socialt nätverk för mig är en trygghet. Ett socialt nätverk som jag inte har fått att välja och detta fall pratar jag om min familj och det

nätverket är viktigaste för mig för det är det här som lagt grunden till den jag är idag. Mitt sociala nätverk, vad gäller utanför min familj, blir ju som min andra familj. Det är en trygghet för mig att ha ett stabilt socialt nätverk som jag trivs i”.

- Intervjuperson D

I detta citat framgår det hur viktigt nätverket är för den här individen då nätverket ses som en trygghet. Carlson (2007:5) menar att sociala nätverk betyder mycket för individen, både när det gäller den fysiska och psykiska hälsan, eftersom de fungerar som emotionellt och instrumentellt stöd. Relationer man till de som ingår i det sociala nätverket kan, som den här respondenten säger, ge en större trygghet eftersom man väljer att vända sig till dem när man hamnar i svårigheter.

(Figur 1 som illustrerar hur respondent D:s sociala nätverk ser ut)

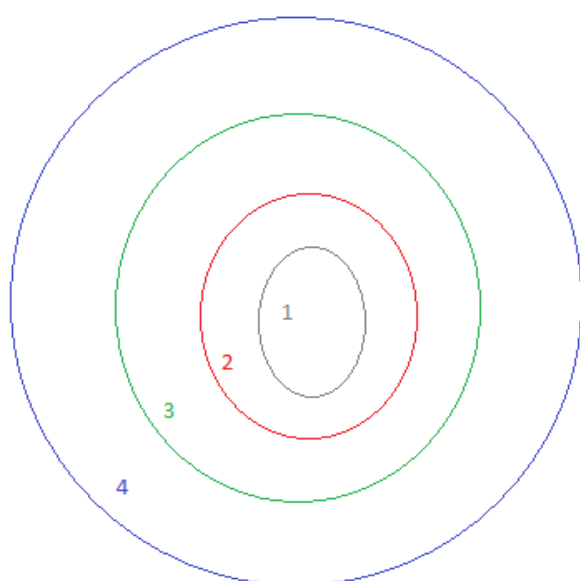
1. Inre krets (kärnan): Familj: Pappa, mamma och syskon.
2. Yttre krets: Nära vänner som har format mig i livet.
3. Ytterligare krets: Klasskamrater och bekanta.

I figuren ovan kan vi se respondent D:s sociala nätverk där familjen kommer först på listan (1). I den yttersta kretsen (2) ligger nära vänner som har format respondenten. I den ytterligare kretsen (3) ingår människor som respondenten umgås med men som inte känner lika mycket på djupet som familj och nära vänner gör. I denna krets ingår också klasskamrater som är en viktig del i sociala nätverket.

En av våra intervjupersoner har svarat på ett annorlunda sätt än resten av respondenterna och menar att socialt nätverk innebär:

“Dem man har runt omkring sig, kontakt med, som jag känner mig trygg med.
klasskamrat, vänner, familj osv. Även medlemmar i min dansklubb.”

- Intervjuperson B

(Figur 2 som illustrerar hur respondent B:s sociala nätverk ser ut)

1. Inre krets (kärnan): Familj & bästa vän
2. Yttre krets: Goda vänner & andra vänner
3. Ytterligare krets: Klasskamrater, vissa står intervjupersonen nära och andra inte
4. Ännu en krets: Medlemmar i dansklubben.

Enligt respondent B består inte sociala nätverk endast av familj utan det innehåller även alla de som man känner sig trygg med. I den inre kretsen (1) ingår familj och bästa vän som känner respondenten på djupet. I den yttre kretsen (2) ingår resterande goda vänner och andra vänner som inte känner respondenten lika mycket på djupet. Ytterligare (3) kommer klasskamrater och andra som står respondenten nära men inte lika nära som bästa vän och

goda vänner som på skala 1 och 2. Denna respondent har ännu en skala i sitt nätverk (4) där medlemmar i dansklubben ingår. Putnam (2001:122) menar att sociala nätverk handlar om att man skapar kanaler som ger upphov till normer för ömsesidighet som riktar blicken på andras välfärd. Med detta kan vi säga att de som tillhör formella och informella nätverk kan faktiskt skänka både tid och pengar till goda ändamål jämfört med de som är socialt isolerade.

Carleheden (2011:126) menar att relationer inte endast behöver bygga på kärlek, vänskap och respekt och inte heller på individernas ömsesidiga känslor för varandra utan det kan vara ett utbyte av varor eller tjänster och kan bygga på tvång och våld. Individer vet ibland inte om de ingår i ett nätverk eller i en relation eftersom de endast tror att nätverk bygger på kärlek och vänskap.

5.2 Intervjupersonernas relationer och skapandet av sociala nätverk

Vissa av våra unga studenter i studien har ett ganska brett nätverk och andra inte. Hur ofta intervjupersonerna socialiserar med sina relationer är också olika. Några av våra intervjupersoner menar vi har ett ganska brett nätverk och vill därför finna en tid till att umgås med de relationer de har i nya hemorten. Många ungdomar anser kontakten vara viktigt för att inte tappa sina relationer. Idag är det väldigt modernt att umgås via sociala medier och vissa av våra intervjupersoner anser att umgänge via sociala medier är tillräckligt medan andra inte tycker det är tillräckligt och anser att fysisk kontakt är enda sättet till umgänge.

“Jag är väldigt social av mig. Jag har ganska brett nätverk, jag pluggar, jobbar, dansar mm. Har jag tid över så vill jag ha tid med mina vänner, vill alltid träffa någon. Det är viktigt att ha kvar kontakten, man vill inte tappa dem. Så ja, jag socialiserar ganska mycket.”

- Intervjuperson B

Här ser vi att intervjuperson B anser att kontakten med vännerna är viktigt för att inte förlora dem. Personen vill ta sin tid till sina kontakter.

“När jag flyttade hit så var det första gången jag flyttade ut hemifrån. Men jag kan tänka mig att det blir att jag träffar min familj ett par gånger i veckan med tanke på att jag kommer att jobba men som student har jag träffat mina vänner upp till sex gånger i veckan vilket i princip är nästan varje dag. Det beror på att vi lever i den här bubblan nu, vi befinner oss i en tillgänglig miljö just nu. Det här är ju människor som jag pluggar med, när jag inte har någonting att göra så vet jag att de också är tillgängliga”

- Intervjuperson D

Som vi förstod det så verkar det som, utifrån intervjuperson D, att studenter behöver varandra då man har gemenskap och lever i en gemensam miljö. Citaten som har visats hittills är ifrån intervjupersoner som har ett ganska brett nätverk och som vill ta sin tid till att umgås med de nya kontakter man har skapat i den nya hemorten. De vill träffa sina vänner och klasskamrater flera gånger om dagen eftersom de känner att de själva mår bra av det. De som blir studenternas nya kontakter sedan flytten är klasskamrater. Några av våra intervjupersoner anser inte klasskamrater som en del av sitt sociala nätverk och känner därmed inget behov av att skapa nya kontakter i den nya hemorten.

Det är några ungdomar som ser sina nya kontakter i den nya hemorten som ytliga vänner (vänner som inte känner en på djupet) och känner därför att relationer de redan har sedan tidigare räcker till. Många av våra intervjupersoner känner sig bekväma ensamma och finner ingen nytta till att träffa vänner flera gånger i veckan. Klefbeck & Ogden (2003) menar att det finns två typer av nätverk, primärt och sekundärt nätverk. Till det primära nätverket hör föräldrar, syskon, släkt, vänner och grannar. I det sekundära nätverket ingår individer som man ser som professionella relationer. Nätverken påverkar förutsättningarna att klara av belastningar och påverkar därmed individernas tillvaro. Dessa nätverk är bra för individen då man kan få känslomässigt stöd som ger individen en positiv effekt till hälsan som får individer att klara av svåra påfrestningar. Om ungdomarna ser sina klasskamrater, bekanta och kanske grannar som en del av sitt nätverk kommer de att må bättre och inte vara i behov av trygghet och bekräftelse. En av våra intervjupersoner uttrycker bekvämligheten av att vara ensam såhär:

“Man träffar de i stort sätt varje dag i skolan. Men det är inte så att jag är i behov av att träffa de varje dag. Jag har varit här på somrarna när ingen av mina vänner var här och har lärt känna nya folk, men första sommaren hade jag bara familjen. Det är

självlärt för mig att socialiseras med andra men jag är även väldigt bekväm av att vara själv.”

- Intervjuperson E

Individer är i behov av varandra. Kadushin (2012:3) menar att människor i dagens samhälle är mer beroende av varandra än någonsin tidigare. När vi är i behov av en hjälpande hand så vänder vi oss till anhöriga och andra som står oss närmast för att känna oss trygga och må bra. Putman (2001:19) talar också om för oss att sociala nätverk är viktigt för människan och spelar en avgörande roll för att individer skall må bra. Även Carlson (2007) menar att det sociala nätverket har en stor betydelse för individens både psykiska och fysiska hälsa. Dessa är allt från familj, vänner till bekanta. Alla relationer ger en större trygghet. Individer utan sociala band löper större risk för att dö i förtid än de med sociala kontakter. Individer som har låg socialt delaktighet och låg tillit till andra löper högre risk för psykisk ohälsa jämfört med de som har en hög delaktighet och som litar på andra individer. Även om man känner sig bekväm med att vara ensam som student skall man ändå försöka att umgås med andra individer som finns runt om oss för att må bättre (Carlson 2007:5).

Vår empiri har gett oss ett resultat som visar att man som student oftast inte är socialt aktiv och skapar nya kontakter på samma sätt som hemma där man är uppväxt som i den nya staden. På hemorten umgås man endast med de relationer man redan har, de man skapat sedan långt tillbaka. Med andra ord familj och nära vänner. Man brukar inte vilja skapa nya nätverk då man känner att de relationer man redan har är tillräckliga. Ungdomar som har ett brett nätverk i staden man pluggar i har skapat en starkare relation till sina vänner varpå man ser dem som sin andra “familj”. Något som Stjernström (1998:114–15) beskriver är att ungdomar som flyttar hemifrån lämnar det trygga nätverket på grund av olika anledningar.

En anledning kan vara att man vill bryta sig lös från föräldranätverket men av en annan anledning, som i detta fall är på grund av utbildning och yrkeskarriär. Man flyttar för att skapa sina egna sociala sammanhang och detta behöver inte betyda något dåligt. Stjernström (1998:94–95) menar också att slakten anses vara den mest betydelsefulla i ens sociala nätverk (vårt resultat visar desamma) men vänner och bekanta är också en del i ens sociala umgänge. Vänner och bekanta har en väldigt stor betydelse för flyttningens riktning för individer. Eftersom studenter flyttat långt hemifrån för att studera skall man inte glömma att vänner och

bekanta såsom klasskamrater är en viktig del i det sociala nätverket eftersom nära släkt inte finns tillgängliga fysiskt. Två av våra intervjupersoner uttrycker det såhär:

“Jag ser till att umgås med vänner i Östersund men hemma är det inte på samma sätt. Det kan bero på att man inte är lika benägen, ens bästa vänner inte finns där osv. Finns inte många att välja på hemma liksom. Det är skillnad, hemma kan man stanna och ge grannen en kram och stanna och prata lite, det är inte riktigt samma sak i Östersund. Även om man känner någon här men inte pratat på ett tag då brukar jag kolla ner mot marken och bara gå förbi. Kan vara såhär på grund av att det är en större stad. “

- Intervjuperson B

”Jag kommer ifrån en större stad än Östersund och det finns skillnader. När det gäller hur folk socialiserar sig i den ort jag ursprungligen kommer ifrån och Östersund så kan man säga att det finns stora skillnader eftersom folk som i orten jag kommer ifrån inte har lika mycket kontakt till varandra som i Östersund. Storstadsfolket är annorlunda än de som bor i mindre orter. Östersund är en liten stad och nu när vi har ett studentliv lever vi i en liten bubbla och det är oundvikligt att man träffar på folk här. Därför blir det en bättre gemenskap att man ses mer och pratar med varandra.”

- Intervjuperson D

Enligt vårt resultat så har stadens storlek en stor betydelse på hur ungdomar umgås. Det beror på vilken stad man kommer ifrån. Enligt våra intervjupersoner som är ifrån en storstad hälsar knappt på sina grannar utan kollar oftast ner på marken. Men enligt intervjupersonerna som är ifrån en mindre stad hälsar man alltid på sina grannar. Vi tolkar det som ju större stad man befinner sig i desto mindre kontakt har man med grannskapet.

“Inte prata med främlingar. Regel nummer 1. Du ska inte känna någon i princip, du ska bara känna din familj på djupet. Klasskamrater osv skall man inte heller känna på djupet. Lång process för att kunna öppna sig med människor. “

- Intervjuperson C

Här ser vi tydligt att en av våra intervjupersoner C:s första regel är att inte prata med främlingar. Med främlingar menar intervjupersonen alla individer som man inte känner. Var

man än befinner sig tycker denna intervjuperson att det endast är de som man har starkast band med som skall känna en på djupet. Man skall inte socialisera sig med klasskamrater osv. Morgan & Haglund (2012:383) menar att positiv vänskap kan främja möjligheter till utveckling av sociala kompetenser, ge socialt stöd och hjälpa unga individer att hantera nya situationer och stressande livs erfarenheter. Även mindre starka band är betydelsefulla eftersom de kan öppna upp en mängd information, ge tillgång till tjänster och andra resurser i livet. Med andra ord behöver unga studenter både starka band och svaga band i sina sociala nätverk.

5.3 Hur intervjupersonerna håller kvar sina gamla kontakter

“Kontakter kan försvinna, många kan tro att man själv inte hör av sig mer till familj och vänner då man börjat plugga och då måste man förklara sig att man kanske inte har tid. Jag ringer oftast hem till mamma och pappa samt vänner som flyttat till andra ställen“

- Intervjuperson A

Våra intervjupersoner känner att de behöver kontakta sina närmaste för att deras sociala nätverk skall upprätthållas. Sociala nätverk behöver inte endast betyda fysisk kontakt utan den kan även skapas via telefon. Oftast ringer ungdomarna hem och tar kontakt med sin familj och sina vänner hemifrån när de känner att de har en tung vecka i skolan och knappt har tid för umgänge eftersom de endast behöver stöd från familj och nära vänner. Våra intervjupersoner mår bra av att ta kontakt med familj och vänner hemifrån. De som har ett brett nätverk brukar oftast ta kontakt med andra individer än endast familj och vänner. De som oftast ringer hem är de som inte har ett så pass brett nätverk. Ungdomar som har sin “familj” i pluggstaden tar även kontakt med dessa individer och eventuellt försöker skapa tid till dem även om veckan är tuff. En intervjuperson uttrycker det såhär:

”Jag är en periodare när det gäller att ha kontakt med folk, ibland kan jag prata i telefon när jag kommer hem och sen går jag och tränar. Sedan kan det hända att jag

pratar med människor tills jag går och lägger mig med alla olika människor. Det kan vara så att man pratar med en kompis som man inte pratat med på länge men vissa perioder som nu så kan det hända att man inte har tid att prata med vänner från förr eftersom jag fokuserar på de som jag har här nu.”

- Intervjuperson E

Det ligger i individens natur att behöva prata med andra individer för att må bra. Det våra intervjupersoner hade gemensamt var att när man väl känner att ens sociala nätverk minskar såg man till att ta kontakt med anhöriga och vänner för att inte känna sig ensamma. Giddens (2007:516) hävdar att om man gör saker tillsammans med andra individer innebär det att man socialiseras med andra, men om man gör saker ensam så förlorar man socialiseringen och det sociala kapitalet.

För att klara av svåra tider i livet behöver man andra individer vid sig såsom bekanta och inte endast familj och nära menar. Här menar vi att människor behöver interaktion och tillit till andra som gör det lättare att ens sociala nätverk ökar. Carleheden (2011) beskriver att interaktion betyder samverkan, samspel eller ömsesidig påverkan och innebär möten mellan individer och grupper av individer. Dessa relationer beskrivs och definieras som något positivt eftersom den bidrar till frivillighet, känslor och frihet och är viktigt för levnadsvillkor.

”Bristen på att höra av sig till andra innan jag kom till Östersund. Men i Östersund är det brist på intresset. Tappar man intresset har man ingen gemensamhet. Man kan tappa vänner p.g.a. brist på intresse.”

- Intervjuperson C

En av våra respondenter förklarar att varför man avviker ifrån vänner och klasskamrater är på grund av att man inte har något intresse eller någon gemensamhet med dessa individer som man har runt om kring sig i sin vardag i den nya hemorten. Detta kan vi koppla till en av de typerna som Goffman (2014:12) förklarar som en personlig karaktär som uppfattas som viljesvaghet. Man är tvungen att ansluta sig till grupper i samhället som har samma gemensamma egenskaper och intresse.

Om ens sociala nätverk minskar kan man som Carleheden (2011:127) menar att om man skall kunna kalla det för relation behöver man vara säker på att dessa individer kommer att träffas

igen. Då talar man om en pågående relation. Detta är något individer behöver för att må bra. Socialt nätverk samt pågående relationer behöver inte endast betyda närkontakt och pågående kontakt mellan individerna utan även det vi i vår uppsats pratar om socialt kapital, med andra ord grannskap där man menar att starka känslor inte behövs för att det skall bildas socialt nätverk utan det kan vara relationer som upprepas gång på gång.

5.4 Sammanfattning av resultat & analys

I resultatet framkom det att samtliga respondenter anser att det är viktigt med sociala nätverk eftersom sociala nätverk och delaktighet är något som betyder mycket för hälsan och fungerar som ett skyddsnet.

Många av intervjupersonerna menade att kontakten man har med dem som ingår i deras sociala nätverk är varierande. Att kontakten är varierande beror oftast på att man har mycket att göra i skolan och därför kan man inte alltid vara tillgänglig för att umgås med sina vänner. När det finns tid över så vill alla ha tid till sina vänner, vill alltid träffa någon. Det är viktigt att ha kvar kontakten med nära och kära enligt våra intervjupersoner.

Om man inte håller kontakten med de man har relationer med kan det till slut leda till att vänskapen eller bekantskapen tynar bort och därmed kan man få ett minskat socialt nätverk. För att nätverksprocessen ska fungera krävs det något som håller den samman och just därför är det viktigt att hålla kontakten med varandra så att nätverken inte tynar bort.

En av respondenterna ansåg att det är mycket vanligt att man umgås via sociala media och att umgänget via sociala media är tillräckligt för att hålla kontakten medan resterande inte tycker det är tillräckligt och tycker att fysisk kontakt är bästa sättet för umgänge.

6 Diskussion

Den här studiens syfte har varit att belysa hur unga individer som har flyttat långt hemifrån för att studera skapar sina sociala nätverk i den nya orten. Studien gick ut på att få svar på följande frågor:

- Hur ser intervjupersonernas sociala nätverk ut?
- Hur skapar intervjupersonerna sina sociala nätverk?
- Hur håller intervjupersonerna kvar sina gamla kontakter?

Utifrån den här studiens empiri har det nämligen framkommit att respondenternas sociala nätverk ser olika ut beroende på hur man är som individ. Samtliga intervjupersoner har svarat att deras sociala nätverk är viktiga för dem och att familjen alltid kommer i första hand. Vidare menade de att sociala nätverk har gett de en trygghet eftersom det är de som ingår i individens nätverk som man vänder sig till om man är i behov av hjälp och stöd av andra.

Vad vi fann intressant under resans gång är något som en av våra respondenter nämnde där hen menade att sociala nätverk är någonting som är kulturellt betingat vilket innebär att man har ett varierande nätverk beroende på vem man är som person. Vi tror att om man kommer från ett annat land än Sverige eller ett område där människor umgås och socialiseras mycket med varandra kommer man lättare kunna söka sig till nya kontakter när man flyttar till en annan hemort.

Vi finner det väldigt svårt att kunna definiera hur stora sociala nätverk egentligen är då det egentligen är själva individen som avgör vilka som ingår i deras sociala nätverk. De individer som ingår i ens sociala nätverk och som är viktigt för våra respondenter är oftast de som ingår i det informella nätverket som består av de närmaste såsom anhöriga och närmaste vänner som man själv valt ut.

Vi anser att sociala nätverk har en stark positiv påverkan på vår hälsa. Det är viktigt att man har sociala nätverk eftersom dessa ses som ett skyddsnät för att vi ska kunna må bra. I det här skyddsnätet som vi pratar om ingår bland annat de som är viktiga i våra liv som t.ex. familjen och andra som står oss nära.

En annan viktig aspekt som framkom i studien var att en av intervjupersonerna som menade att den största faktorn till att studenterna inte umgås med varandra var att det råder brist på både tid, pengar och intresse. Detta är något vi aldrig hade i åtanke när det handlar om varför ungdomar avviker ifrån andra människor. Vi förstod att brist på intresset skulle vara en anledning till varför man väljer att inte umgås med människor men tid och pengar var överraskande. Även Putnams (2001:199–2013) förklarar att anledningen till varför socialt kapital minskar är att allt fler i dagens samhälle upplever att de inte kan umgås med andra människor på grund av att man inte har tillräckligt med tid och pengar.

Vi tycker som Stjernström (1998:114) säger under sådana här situationer då ungdomarna inte finner något intresse av att umgås med nya vänner eller skapa nya kontakter är att inte glömma besöka släkten. Det har visat sig att besök hos släkt och vänner är en viktig anledning till att man reser hem igen. Studenter som känner att telefonkontakten endast räcker till deras välmående får inte glömma att eventuellt åka och besöka familjen.

Telefonkontakt kan vara bra men vi anser att det krävs mer än det för studenternas välmående. Vänner och bekanta såsom klasskamrater behöver också finnas i ens sociala nätverk för att studenter skall klara av svåra stressituationer i livet. Klefbeck & Ogden (2003) nämner också att om man lever i ett dåligt socialt nätverk innebär det att man är i behov av trygghet, bekräftelse, kärlek och identitet eftersom man inte får det.

Socialt nätverk och socialt kapital kan ge studenterna en bättre självkänsla under studiens gång då den kan reducera stress och skydda mot negativa effekter av stress. Alla våra intervjupersoner gjorde det tydligt för oss att det ibland uppstår tuffa perioder i skolan. Detta är något Eriksson (2012:338–339) fick oss att förstå då han pratar om att socialt kapital i individuell nivå ger tillgång till socialt stöd, socialt inflytande, socialt deltagande och materiella tillgångar påverkar hälsan genom psykosociala, beteendemässiga och fysiologiska faktorer. Socialt stöd kan reducera stress och skyddar mot negativa effekter av stress.

Unga studenter behöver stöd från familj och vänner. Känner man att det är en tuff vecka i skolan kan det hända att man stänger in sig hemma och har knappt någon kontakt med familj

och vänner. Detta leder till att ungdomarna då kan känna av ensamheten som också leder till psykisk ohälsa såsom depression. Detta gör att man därefter inte finner någon ork eller något intresse av att ta kontakt med omvärlden. De unga studenter vi har pratat med tycker oftast att det bästa sättet till att må bättre under svåra tider är att ta telefonkontakt med familj och vänner hemifrån eftersom det är dessa individer man får stöd ifrån när man har en tuff period. Isolering kan leda till att ungdomarna känner sig ensamma som då leder till psykisk ohälsa såsom depression.

Validitet är viktigt under intervjuer då det handlar om hur man observerar, mäter eller identifierar något man anser sig göra (Kvale och Brinkmann 2009: 262-263). I vårt fall har vi begränsat studien att endast undersöka hur unga individer som har flyttat långt hemifrån skapar sina sociala nätverk och därmed har vi mätt det vi ansåg att mäta. Vi anser vår validitet som god eftersom vi anser att vi inte upplevt några problem under intervjuernas gång och därmed legat som en rödtråd i intervjumaterialet. Det vi menar med att det har legat som en rödtråd är att vi endast använt oss av de intervjufrågor vi ansåg att använda och inte behövt ställa olika frågor åt olika respondenter.

Reliabilitet handlar oftast om i relation till frågan om ett resultat kan reproduceras vid andra punkter och av andra forskare (Kvale och Brinkmann 2009: 264-265). Men de handlar även om huruvida respondenter kommer att ändra sina svar under intervjun och hur huruvida intervjupersonerna kommer att ge olika svar till olika forskare. Vi tror att resultaten hade blivit annorlunda om andra forskare studerade samma fenomen då vi olika uppfattningar och tolkar saker och ting olika.

Vi tror att resultatet skulle bli annorlunda om vi intervjuade fler än fem personer. Eftersom vi endast valde att intervjua de som visade intresse för studien, hade det kanske sett annorlunda ut om vi hade valt individer med olika etnicitet, bakgrund, ålder och bostadsområde. Detta hade gett oss en chans att studera likheten och skillnaden på hur studenterna skapar sina kontakter. I denna studie undersökte vi inte likheter och skillnader då vi inte hade något att jämföra. Framtida forskning kan fördjupa sig i att göra jämförelse såsom ålder och bakgrund och ha likheter och skillnader (på hur man som student skapar sociala nätverk) i sin frågeställning.

Uppsatsens bidrag är att få unga studenter förstå att de behöver stöd från alla individer i sin omgivning såsom klasskamrater, grannar mm och inte endast familj och nära vänner hemifrån.

7 Förslag till framtida forskning

Det har varit väldigt lärorikt att genomföra den här studien för vi fick ännu en klarare bild av hur viktigt det är med sociala nätverk. Att ingå i sociala nätverk innebär trygghet dvs. att dessa ses som ett skyddsnät som bidrar med att vi mår bättre och klarar av vardagen. Under studiens gång upptäckte vi att det finns ganska lite forskning, vetenskapliga artiklar och litteratur inom detta område.

Det finns mycket forskning om sociala nätverk men det vi hade lite problem med var att hitta forskning om hur en unga individer eller studenter skapar deras sociala nätverk och hur man konkret går tillväga för att nå ett bredare socialt nätverk. Ett förslag till framtida forskning skulle kunna vara att djupare studera fenomenet om hur studenter lever i sina nya bostadsområde. Eventuellt hur studenter söker sig till kontakter och om det finns studenter som finner intresset av att skapa nya kontakter mm.

8 Referenser

- Ahrne, Göran & Svensson, Peter. (2011). *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber AB.
- Ahrne, Göran & Svensson, Peter. (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber AB.
- Andresen, Ragnhild (2002) *Sociala nätverk, grupper och organisationer- Praktiskt arbete och teoretisk reflektion*. Stockholm: Natur och kultur
- Antony, Morgan & Bo Ja Haglund. (2012). *Att forska om socialt kapital hos unga människor*. (89). Socialmedicinsk tidskrift
- Alan Bryman (2002) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Liber AB
- Carleheden, Lidskog & Roman. (2011). *Social interaktion - förutsättningar och former*. Liber AB
- Denscombe, Martyn. (2016). *Forskningshandboken- För småsakliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Eriksson, Charli. (2001). *Sociala skyddsnät och socialt kapital*. Stockholm: Forskningsrådsnämnden.
- Eriksson, Malin. (2012). *Socialt kapital och hälsa - förklaringsmodeller och implikationer för hälsofrämjande interventioner*. (4-5) Socialmedicinsk tidskrift
- Giddens. Anthony.(2007). *Sociologi*. 5:e uppl. Lund: Studentlitteratur AB.
- Goffman. E.(2014). *Stigma. sv. övers.* 4: E uppl. Lund: Studentlitteratur AB.

- Kadushin, Charles. (2012). *Understanding social networks- Theories, concepts and findings*. Oxford University Press
- Klefbeck, J., Ogden, T. (2003). *Barn och nätverk – ekologiskt perspektiv på barns utveckling och nätverksterapeutiska metoder i behandlingsarbete med barn*. Stockholm: Liber AB.
- Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Olof Stjernström. (1998). *FLYTTA NÄRA, LÅNGT BORT - De sociala nätverkens betydelse för val av bostadsort*. GERUM KULTURGEOGRAFI. Kapitel 6, s.89-114
- Per Carlson. (2007). *Socialt kapital och psykisk hälsa*. Statens folkhälsoinstitut. s.4-19
- Putnam, Robert.D. (2001). *Den ensamme bowlaran: den amerikanska medborgarandans upplösning och förnyelse*. SNS förlag

9 BILAGA

9.1 Information till intervjupersoner

Hej! Våra namn är Abdulahi Mohamed Aden och Ines Mahmutovic och vi är studenter som läser sista terminen på risk- och krishanteringsprogrammet på Mittuniversitet i Östersund. För tillfället så håller vi på att skriva en C-uppsats om det som kallas för *socialt nätverk* och skulle därför vara tacksamma om du kunde ställa upp på en intervju.

Med *socialt nätverk* menar vi det bandet man har med andra individer, relationen till nära och kära och hur det spelar en viktig avgörande roll för individens hälsa och välmående. Vi är därför intresserade av unga studenter (20-27 år) som har flyttat till Östersund för att studera för att se hur de upprätthåller befintliga samt skapar nya sociala nätverk.

Etiska ställningstagande

Den här studien kommer att vara helt anonym, det är frivilligt att del av den och du som intervjuperson har all rätt att avbryta intervjun när som helst. Under intervjutiden så kommer vi att spela in intervjun för att kunna analysera och transkribera den men så fort vi är färdiga med analysen kommer allt att tas bort från inspelningsmaterialet. Under transkriberingen kommer vi att utesluta viss information.

Syftet med denna uppsats är att öka kunskapen om hur unga individer som har flyttat långt hemifrån skapar nya kontakter och hur de behåller kvar sina gamla kontakter. Förhoppningsvis skall den här studien hjälpa dem som jobbar med studenthälsan i skolorna.

OBS! Intervjun kommer att äga rum redan under vecka 15.

Har du några frågor eller synpunkter kring studien är du välkommen att kontakta oss på
mailadress abad1300@student.miun.se & inma1300@student.miun.se

9.2 Intervjuguide

Socialt nätverk/Socialt Kapital

1. Vad innebär socialt nätverk för dig?
2. Hur pass mycket tror du att sociala nätverk och social delaktighet betyder för vår hälsa?
 - 2.1. *varför tror du det, på vilket sätt?*
3. Skulle du kunna rita upp vilka som ingår i ditt sociala nätverk?
 - Familj
 - Vänner
 - Kurskamrater
4. Hur nära relation har du till de som ingår i ditt sociala nätverk?
5. Vad har du för knutna band (relationer) här i Östersund?
 - 3.1. *Är det endast interna band du har (med familj), eller mindre starka band(endast vänner och skolkamrater)?*
 - 3.2. *Hur ser ditt sociala nätverk ut iså fall?*
6. Hur socialiseras du? (*hur socialiserar du dig?*)
 - 6.1. *Hur ofta umgås du med de som ingår i ditt sociala nätverk här i Östersund?*
7. Är det skillnad på hur folk socialiserar sig på där du kommer ifrån jämfört med Östersund? (Bostadsområde).
8. Upplever du att de som ingår i ditt sociala nätverk påverkar ditt liv positivt?
 - 6.1. *Om ja, på vilket sätt tror du?*
9. Vad tror du att orsaken till ens kontakter försvinner?
10. Hur håller du kvar dina kontakter?